

Fidelius tot Valuas, van Ravo tot Flaneur. Aan het eind van de negentiende eeuw gingen enkele katholieke politici ertoe over om hun hoofd-artikelen in de kranten te ondertekenen. Schaepman schreef vanaf 1886 in *Het Centrum*, aanvankelijk nog anoniem, maar weldra onder eigen signatuur. Hierin volgde in 1889 Leopold Haffmans in het *Venloosch Weekblad* Schaepmans voorbeeld. Willem Nolens begon in 1897 voor de *Venloosche Courant* te schrijven; de eerste maanden ondertekenend met 'N', daarna met zijn volledige naam. Degenen die hun artikelen wel ondertekenden, werden blijkbaar ook verantwoordelijk gesteld voor de bijdragen van anderen. Voor Schaepman was dat mede de aanleiding om uit de redactie van *Het Centrum* te treden en in 1900 zijn eigen blad *Chronica over staatkunde en letteren* te beginnen.¹⁸ Ook Nolens kreeg geregeld commentaar op niet door hem geschreven artikelen en in maart 1912 liet hij de lezers van de *Nieuwe Venloosche Courant* weten:

Het is mij noodig gebleken er nogmaals aan te herinneren dat het mijne vaste, m.i. te weinig gedeelde gewoonte is alles wat ik schrijf te ondertekenen. Derhalve moet ik alle lof of blaam, verdiend of onverdiend, over wat in de N.V.Crt. geschreven wordt, behalve wat de door mij onderteekende stukken betreft, afwijzen. En kan ik niet ingaan op critiek die daarover, gegrond of niet gegrond, wordt uitgeoefend.¹⁹

Kort daarop, in 1913, bepaalde de prosynode van het aartsbisdom Utrecht, dat de geestelijken alle artikelen, beschouwingen, beoordelingen, ingezonden stukken van welke aard ook, met uitzondering van 'eenvoudige berichten of verslagen van openbaar plaatselijken aard' voortaan altijd met hun naam moesten ondertekenen.²⁰ Dit gebeurde nadat de NKJV zich verzet had tegen ingezonden stukken, die alleen ondertekend

18. Schaepman schreef in het eerste nummer van *Chronica over staatkunde en letteren* van 15 september 1900: 'Het blijkt mij niet alleen wenschelijk maar noodig voor mijn persoonlijke meeningen een geheel persoonlijk orgaan in het leven te roepen. Ik heb namelijk de ondervinding opgedaan, dat men niet kan ontkomen aan het gevaar van met het blad, waarin men van tijd tot tijd zijn meening openbaart, vereenzelvigd te worden. Het baat niet of men daartegen door onderteekening van zijn stukken tracht te waken.'

19. Geciteerd naar Ragdy van der Hoek, Adri Gorissen, *De Venlose Krant. 125 jaar in Noord-Limburg* (Venlo 1987), 80.

20. 'Prosynodo dioecesis anni 1913', in; *Collectio epistolarum pastoralium (...) archidieocesis Ultrajectensis*, deel 3: 1895-1913 (Utrecht 1914), 156.